

godt, at en Udvikling kan finde Sted ad den private Underviſnings Vej, maa jeg dog tilſtaa, at, naar der aabnes de Paagjældende. Udgang til at underkaſte ſig denne Examen, ved hvilken Skole de viffé det, og i ſaa Henſeende gives dem frit Valg, ſaa tror jeg virkelig, at enhver Fader kan være fuldt ſaa vel betrygget for Reſultatet af Examen for ſin Søn ved en ſaadan Skole ſom ved de private Examinere ved Univerſitetet. Dette blev jeg meſt forundret over, iſer da den ærede Ordſfører ſagde, at ſelv om der ikke var andre Grunde, vilde han i alt Fald af den Grund ſtemme mod Loven, at den nuværende Privatſtexamen efter Forſlaget ophæves. Og ſaa dette ſtaar for mig ſom en intereſſant Betragtning. Men før at komme tilbage til Dagsordenen ſkal jeg bemærke, at det forekommer mig, at det efter de forſkjellige Foredrag, der ere komne frem, maa være blevet end yderligere indlyſende, end det fra Begyndelſen har været, hvad Meningen er dermed. Jeg holder mig i ſaa Henſeende ogſaa til det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ſte Valgkreds (Winther), ſom har holdt ſig ſaa længe tilbage, men nu dog til Slutningen har ladet høre fra ſig. Jeg tror, at hans Foredrag for dem, der forſtaa Betydningen af ſlige Foredrag, vil være tilſtrækkeligt til at viſe, at, om vi ogſaa virkelig ere komne ud over den forſte Banſtelighed, nemlig at Oldnordiff repræſenteres ved en eller flere Skoler, hvad den ærede Rigsdagsmand jo ſyntes at tage noget lettere, end der maaffe vilde være Anledning til, naar Spørgsmaalet igjen kom frem, vilde vi komme ind i gaaſte andre Banſteligheder, ſom ikke i mindre Grad vilde være foruroligende med Henſyn til Skolens Skæbne. Det er gaaſte viſt, at der her træder to Opfattelſer frem, af hvilke den ene er den, hvad der i Virkeligheden maa ſiges at være det Fornødne og Duffelige for at tilveiebringe en ſand, almindelig, human høiere Dannelſe her hos os. Saalænge man finder, at dette ved Ordningen af Skoleunderviſningen er Hovedpunktet, kan man viſſeligt være uenig endog om væſentlige Punkter, blandt Andet om man ſkal bevare den, ſom den nu er, eller gaa ind paa en Tvedeling eller en Tredeling. Der bliver man dog paa det Ge-

bet, der er givet, og det er berettigede Opfattelſer, der i ſaa Henſeende træde frem; Meningerne kunne være delte derom; men ved Siden deraf kommer den anden Opfattelſe og gjør ſig gjældende, ſom forlader dette Henſyn til, hvad der kan forlanges efter den høiere Skoles virkelige Side og Formaal, og derimod gaar over til at ſe paa, hvad der kunde være henſigtsmæſſigt og bekvemt for at opnaa andre Formaal. Derſom man kom ind paa dette, kan jeg med Sikkerhed ſige — og der ſynes jo at være Udfigt dertil — at man vil komme ind paa et Omraade, hvor man ſandſynligviſ vil komme til at vanke omkring endnu i lang Tid, inden man naar et Maal, thi der opſtilles da ſaa forſkjellige Billeder om, hvad der egentlig kan opnaas. Man gjør ſig Foreſtillinger om betydelige Indtægter, der ſkulde flyde af en ſaadan Ordning, uagtet diſe kunne være høiſt ſællagtige; man gjør ſig høiſt bedaarende Foreſtillinger om, hvorledes man kunde virke med diſe Bidrag, hvorledes diſe Indtægter ſkulde anvendes rundt omkring i Landet, at der ved hver lille By vilde reiſe ſig en ſkøn og blomſtrende Skole ſom Forgaard for de andre. Ogſaa dette Billede er ſkjønt og fantaſtrigt nok, men der er et ſaare langt Spring fra Fantaſien til Virkeligheden; men ſaa Meget er viſt, at ſaadanne Fantaſier ſandeligt i langt høiere Grad vilde føre til, at Spørgsmaalet om denne Reform vil blive ſtubbet ud i en meget lang Fremtid. Jeg tvivler ikke om, at denne Sag ſnart igjen vil komme til orde, og derfor kan jeg ikke Andet end gjentage, hvad jeg engang har ſagt, at medens jeg ikke kan give noget Tilſagn om at gjøre Noget i næſte Sæſſion, forudsat at Lovforſlaget ikke bliver vedtaget, vil jeg ſige, at efter min Opfattelſe af denne Sag vil der være større Opfordring til ikke at træde frem i næſte Samling med et Forſlag end til at begynde paany.

Spøgsbro: Jeg ſkal ikke følge den ærede Miniſter i de Indvendinger, han fremsatte mod, hvad jeg før ſagde. Jeg har den Fortrøſtning, at de, der fulgte mig med Opmærksomhed, eller de, ſom vilde læſe mine Ord i Tidenden, vil ſe, at de Modſigelſer, han ſandt deri, ſlet ikke ere tilſtede. Men et Par